

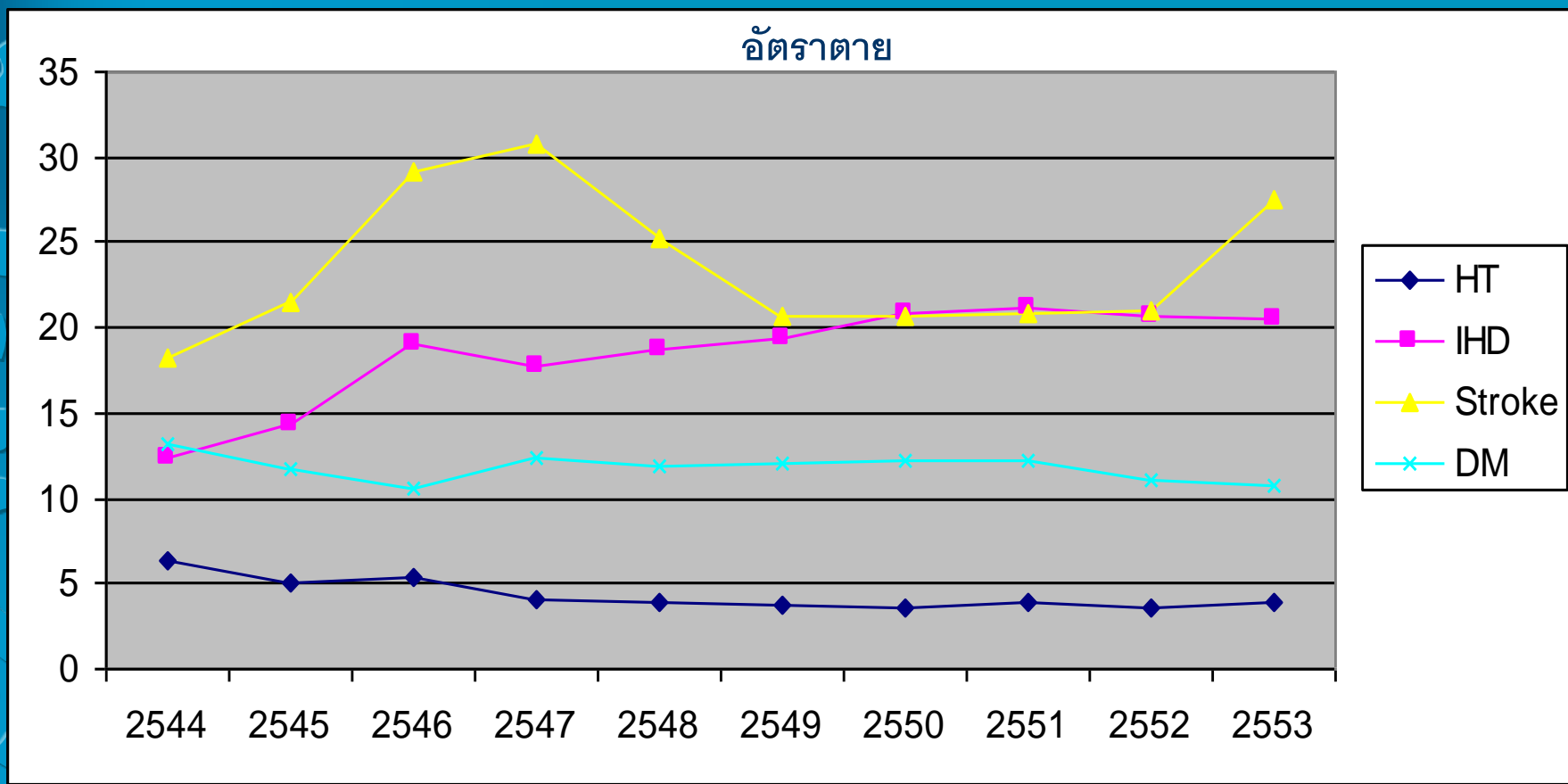


นโยบายและทิศทางการดำเนินงานเพื่อระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคติดต่อและการบาดเจ็บ

ดร.นายแพทย์ภาณุวัฒน์ ปานเทศ
ผู้อำนวยการสำนักโรคติดต่อ
วันที่ 22 ธันวาคม 2554

แนวโน้มอัตราการตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ (โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง และ โรคเบาหวาน) ปี พ.ศ.2544 - 2553

อัตราการตาย

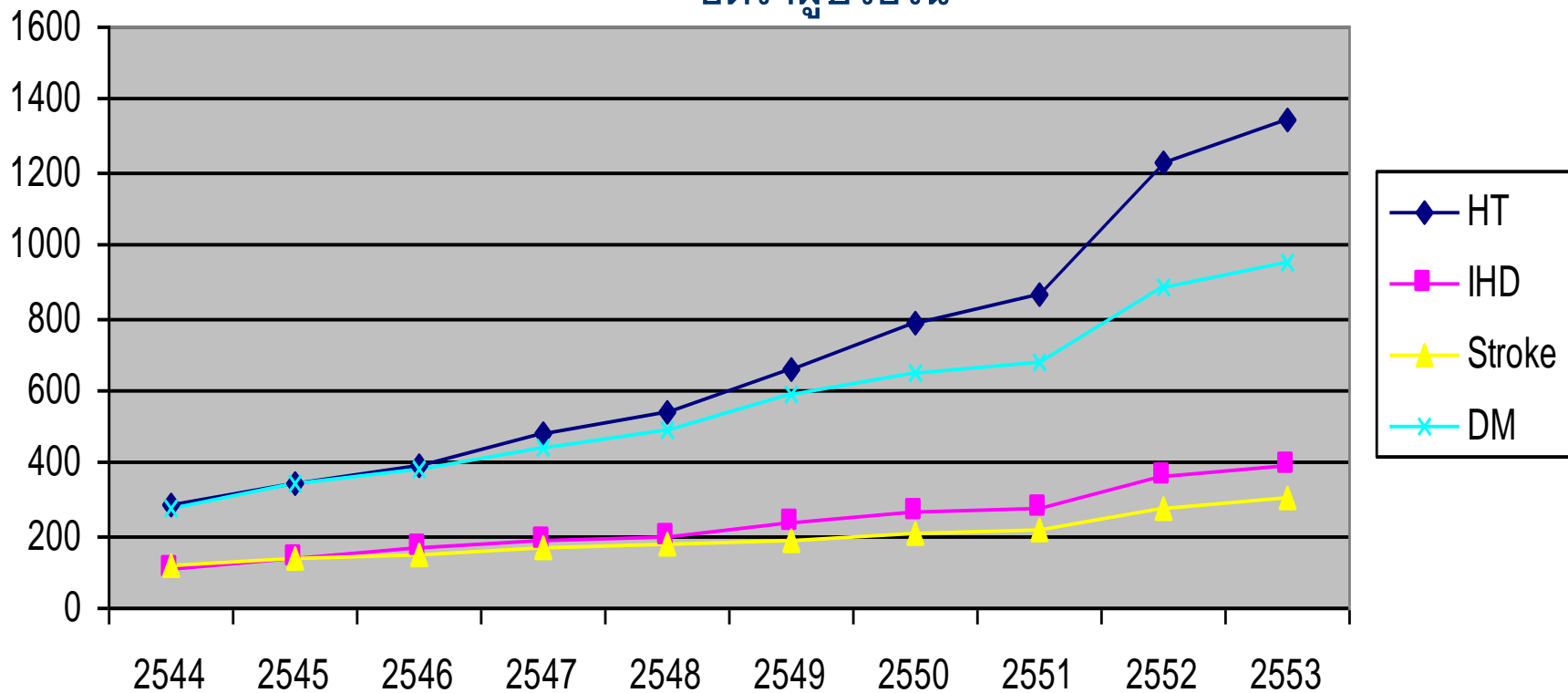


ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

แนวโน้มอัตราผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่สำคัญ
(โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง และ
โรคเบาหวาน) ปี พ.ศ.2544 - 2553

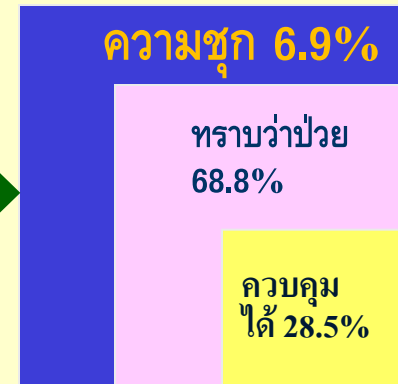
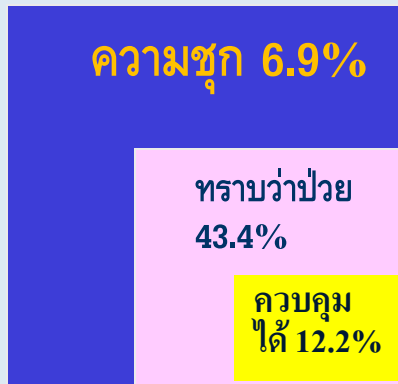
อัตราต่อแสน

อัตราผู้ป่วยใน

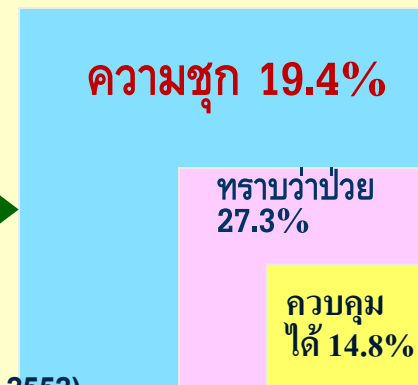
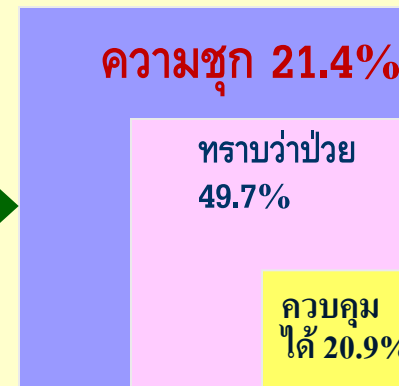
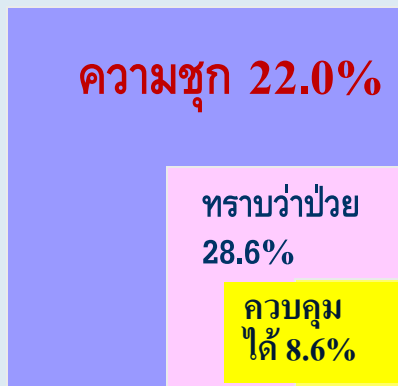


ที่มา : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

NHES III (2546-2547)

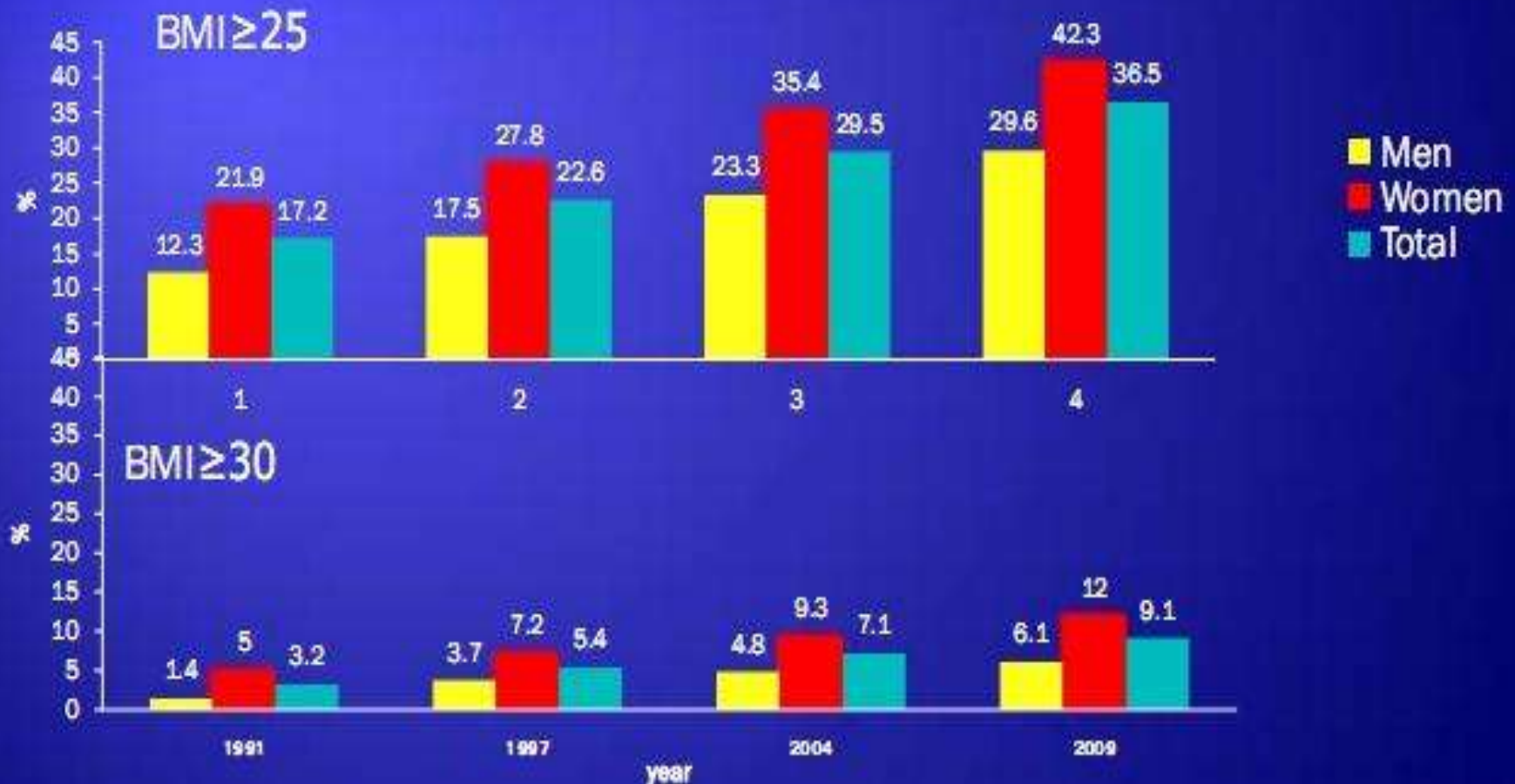


NHES IV (2551-2552)



Trend in Obesity

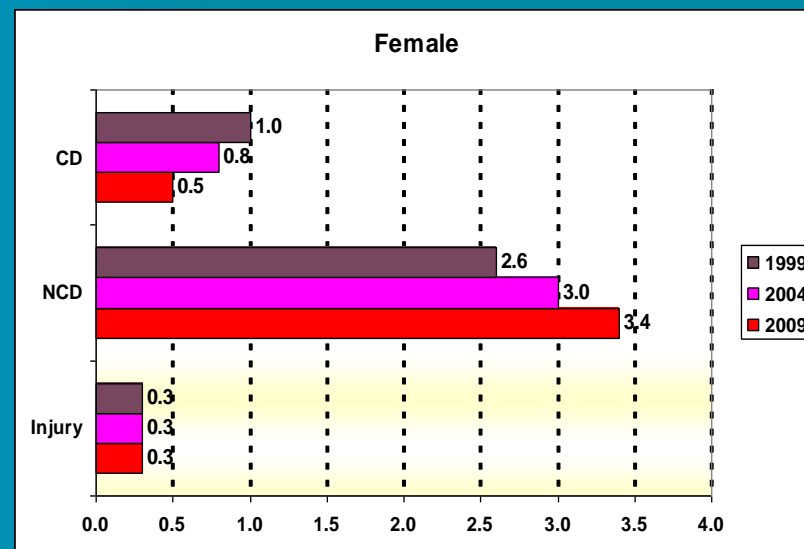
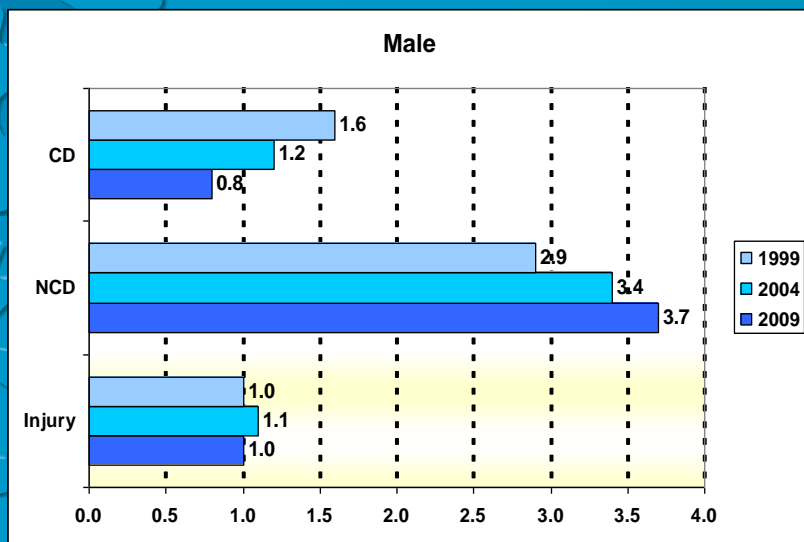
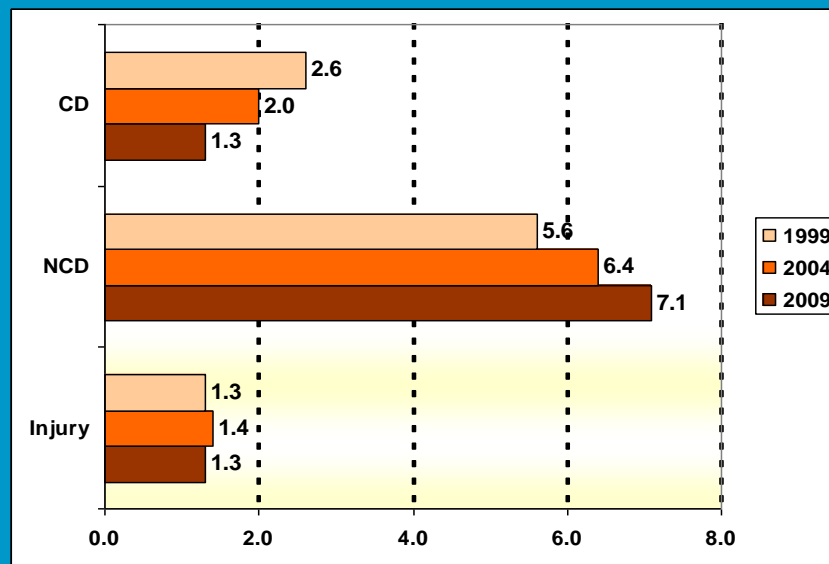
in Thai adults aged > 18 , NHES I-IV



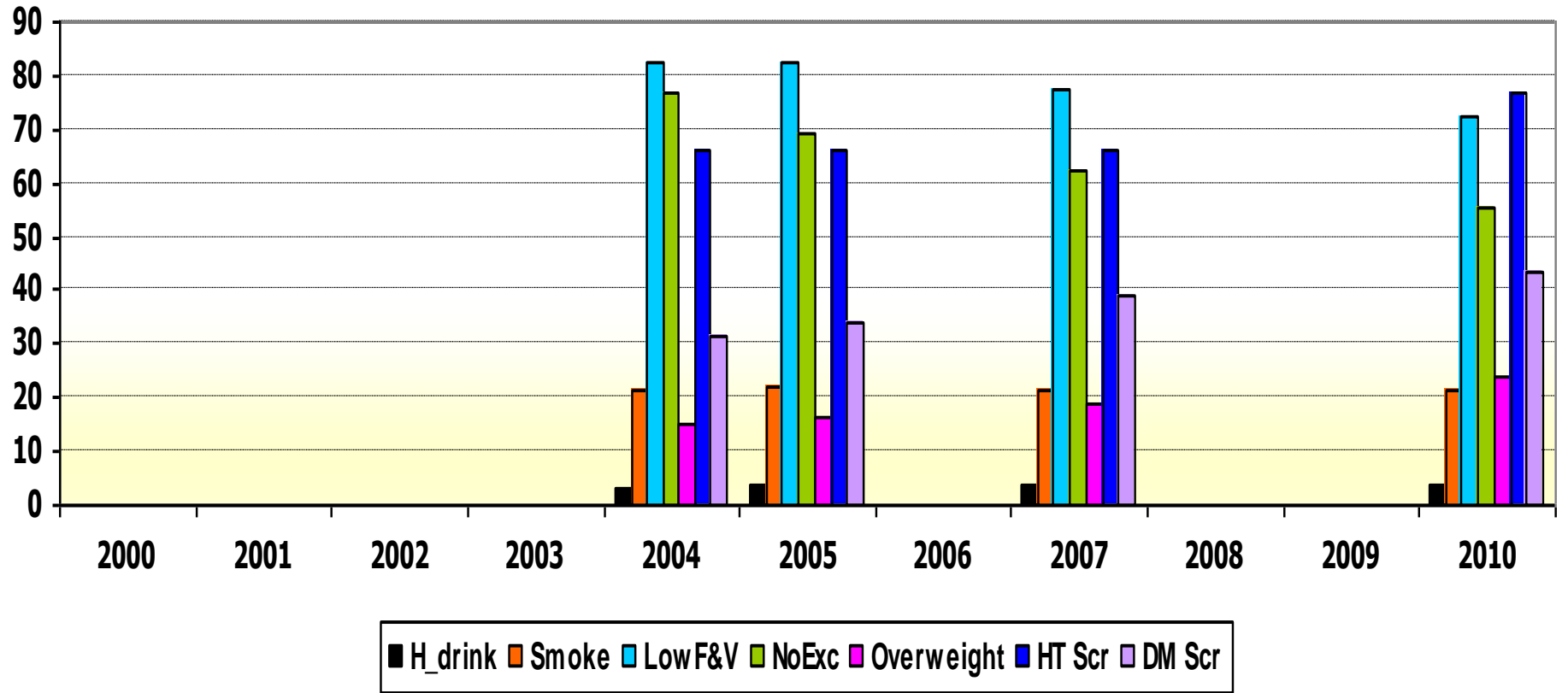
Top Ten DALY by Specific Disease and Gender 2009, Thailand

DALY							
Male				Female			
Rank	Disease	DALY ('000)	%	%	DALY ('000)	Disease	
1	Traffic accidents	476	8.8	8.6	363	Diabetes	
	Alcohol						
2	Dependence/harmful use	451	8.3	8.1	341	Stroke	
3	Stroke	359	6.6	7.3	309	Depression	
4	HIV/AIDS	267	4.9	4.0	170	Ischaemic heart disease	
5	Liver cancer	251	4.6	3.5	149	Osteoarthritis	
6	Ischaemic heart disease	236	4.3	3.5	147	HIV/AIDS	
7	Diabetes	207	3.8	2.8	120	Traffic accidents	
8	Depression	165	3.0	2.8	118	Anaemia	
9	Cirrhosis	164	3.0	2.6	108	Liver cancer	
10	COPD	159	2.9	2.5	106	Dementia	
	All causes	5436	100	100	4231	All causes	

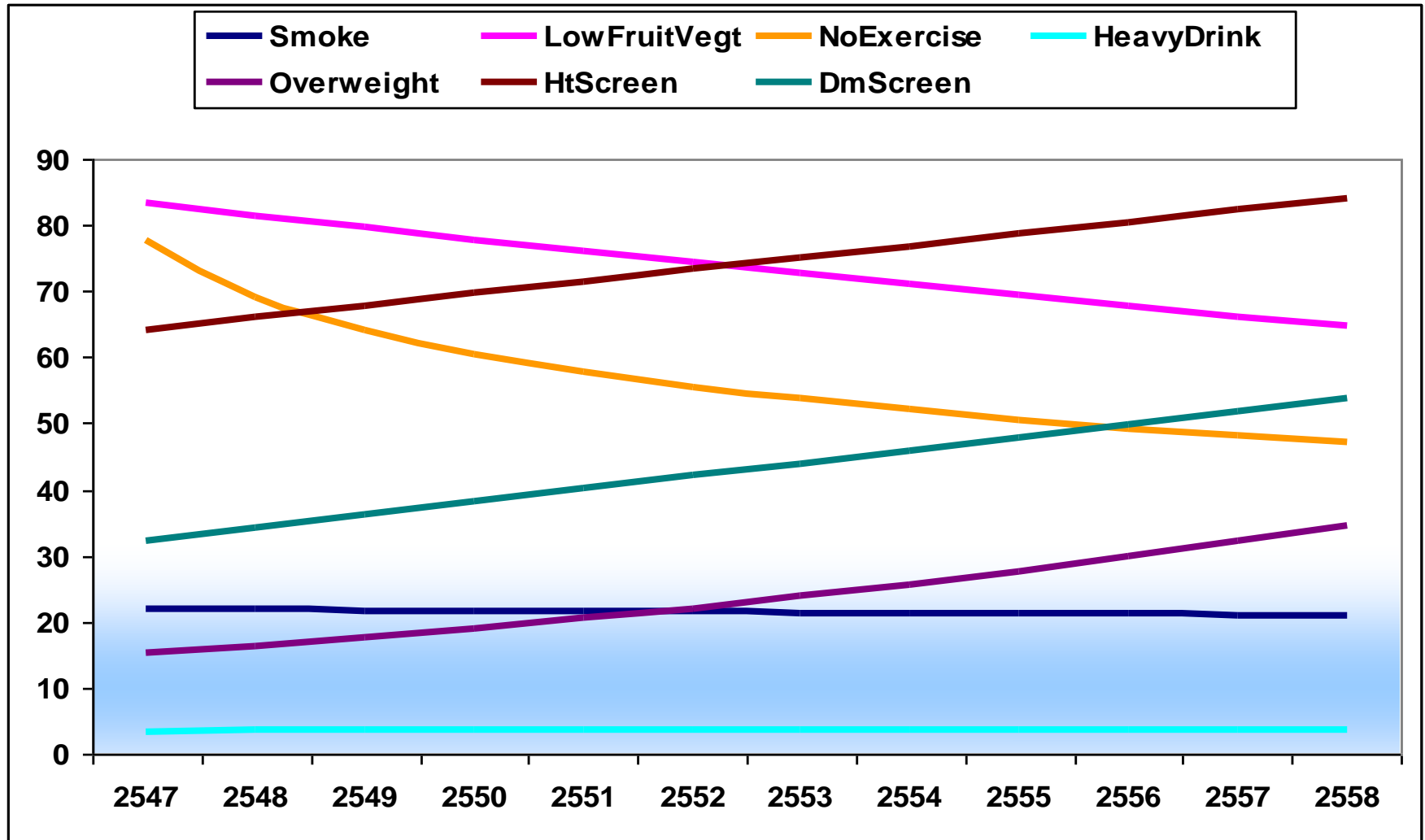
Number of DALY / million, in Thai people



Unhealthy lifestyle and screeninh service, impacted on lifestyle diseases



Prediction of Behavioral Risk Factors from Lifestyle Disease for the next 5 years



สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนในประเทศไทยปี 2553

- ผู้เสียชีวิต 13,766 ราย เฉลี่ยวันละ 37-38 ราย (ข้อมูลจากใบมรณะบัตรและหนังสือรับรองการตาย)
- ผู้บาดเจ็บทั้งหมด (OPD) 825,096 ราย
(ชาย 518,799 ราย , หญิง 306,297 ราย)
- ผู้บาดเจ็บนอนโรงพยาบาล (Admitted) 113,862 ราย
(ชาย 83,163 ราย , หญิง 30,699 ราย)

สถานการณ์การตกน้ำ จมน้ำของเด็กในประเทศไทย

- การตกน้ำ จมน้ำเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับที่หนึ่งของเด็กไทย อายุต่ำกว่า 15 ปีเมื่อเทียบกับการเสียชีวิตจากสาเหตุอื่น ๆ ในทุกสาเหตุทั้งโรคติดเชื้อและไม่ติดเชื้อ
- เด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปีเสียชีวิตจากการตกน้ำ จมน้ำมากกว่าอุบัติเหตุจราจรประมาณ 2 เท่าตัว และมากกว่าไข้จากไวรัสที่นำโดยแมลงและไขเลือดออกถึง 24 เท่าตัว
- เกือบครึ่งหนึ่งของเด็กที่จมน้ำจะเสียชีวิต ร้อยละ 41.0
- จำนวนการเสียชีวิตจากการจมน้ำในเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ปีพ.ศ.2553 จำนวน 1,138 คน

แผนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย พ.ศ.2554-2563

เป้าประสงค์สูงสุด

ประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศ มีภูมิคุ้มกันและศักยภาพในการ
สกัดกั้นภัยคุกคามสุขภาพจากโรควิถีชีวิตที่สำคัญได้

เป้าหมายและตัวชี้วัดหลักในการพัฒนา

↓ 5 โรควิถีชีวิตที่สำคัญ

- 1] เบาหวาน
- 2] ความดันโลหิตสูง
- 3] หัวใจ
- 4] หลอดเลือดสมอง
- 5] มะเร็ง

↓ 5 ด้าน

- 1] การเกิดโรค
- 2] ภาวะแทรกซ้อน
- 3] พิการ
- 4] ตาย
- 5] ภาระค่าใช้จ่าย



3 วิถีชีวิตที่พหุเพียง

- 1] การบริโภคที่เหมาะสม
- 2] การออกกำลังกายที่เพียงพอ
- 3] การจัดการอารมณ์ที่เหมาะสม

Strategy



นโยบาย
สาธารณะ
สร้างสุข

การขับเคลื่อนทางสังคม
และ
สื่อสารสาธารณะ

การพัฒนา
ศักยภาพ
ชุมชน

การพัฒนาระบบ
เฝ้าระวังและ
การจัดการโรค

การสร้าง
ความ
เข้มแข็งของระบบ
สนับสนุนยุทธศาสตร์

นโยบาย รมว. สธ. ข้อที่ 3

“เร่งรัดมาตรการสร้างสุขภาพดี โดยมีเป้าหมายเพื่อลดอัตราป่วย ตาย และ ผลกระทบจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดัน หัวใจ หลอดเลือดสมอง และมะเร็ง”

- 3.1 ด้านนโยบายสาธารณะในการสร้างสุขภาพ การบังคับใช้กฎหมายต่างๆ อย่างเข้มแข็ง อาทิ พรบ. การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, พรบ. ควบคุมยาสูบ
- 3.2 การสร้างกระแสสังคม การจัดมหกรรมรณรงค์ต่างๆ เช่น มหกรรมการออกกำลังกาย รณรงค์องค์กรไร้พุง เป็นต้น
- 3.3 การพัฒนาศักยภาพในชุมชน เป็นการสนับสนุนให้ชุมชน ท้องถิ่นมีชมรมสร้างสุขภาพ อาทิ ชมรมออกกำลังกาย, ชมรมผู้สูงอายุ, ชมรมอาหารปลอดภัย
- 3.4 การส่งเสริมบทบาทอาสาสมัครสาธารณสุข ให้ อสม.ที่มีอยู่จำนวนเกือบ 1 ล้านคน ได้ช่วยส่งเสริมสุขภาพ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชน
- 3.5 การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุมโรค รักษาพยาบาลฟื้นฟูสุขภาพ และการส่งต่อผู้ป่วย เพื่อเพิ่มคุณภาพมาตรฐานบริการ ลดความเสี่ยงภาวะแทรกซ้อน และภาวะโรคเรื้อรัง

ข้อเสนอการดำเนินงานตามนโยบาย รมว.สธ. ข้อที่ 3 ภายใต้คณะกรรมการบริหารนโยบาย รมว.สธ. ชุดที่ 1

ระดับ	ตัวชี้วัด	มาตรการ
กระทรวง	<ol style="list-style-type: none">อัตราการตายโรคหลอดเลือดสมอง ลดลงร้อยละ 2อัตราการตายโรคหัวใจขาดเลือด ลดลงร้อยละ 1	<ol style="list-style-type: none">มี stroke unitการให้ยาต้านเกร็ดเลือดการคัดกรอง CVD

ข้อเสนอการดำเนินงานตามนโยบาย รมว.สธ. ข้อที่ 3 ภายใต้คณะกรรมการบริหารนโยบาย รมว.สธ. ชุดที่ 1

ระดับ	ตัวชี้วัด	มาตรการ
หน่วยงาน (กรม)	<ol style="list-style-type: none"> 1. อัตราผู้ป่วยเบาหวานรายใหม่ไม่เกินร้อยละ 4 2. อัตราผู้ป่วยความดันโลหิตสูงรายใหม่ไม่เกินร้อยละ 8 3. ประชาชน pre-DM ป่วยเป็น DM ไม่เกินร้อยละ 5 4. ประชาชน pre-HT ป่วยเป็น HT ไม่เกินร้อยละ 10 5. อัตราเพิ่มของการเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลด้วย DM&HT ลดลงร้อยละ 5 	<ol style="list-style-type: none"> 1. DPAC clinic 2. Scale up ให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนสร้างสุขภาพดีวิถีชีวิตไทย 3. สร้างกระแสให้หน่วยงาน/องค์กรภาครัฐ เอกชน/สังคม 4. สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการมีสุขภาพดี 5. สร้างความเข้มแข็งทางด้านกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย 6. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร/สถานบริการ/ระบบบริการ

ข้อเสนอการดำเนินงานตามนโยบาย รพว.สธ. ข้อที่ 3 ภายใต้คณะกรรมการบริหารนโยบาย รพว.สธ. ชุดที่ 1

ระดับ	ตัวชี้วัด	มาตรการ
จังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ต้นแบบสร้างสุขภาพดีวิถีชีวิตไทย (3อ. 2ส.) 2 หมู่บ้าน/ชุมชน ต่อ 1 รพสต. 2. หน่วยงาน/องค์กรที่มีนโยบาย/แผน สร้างสุขภาพดีวิถีชีวิตไทย *3. ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพ 3อ. 2ส. ที่เหมาะสม *4. ประชาชนได้รับการคัดกรองสุขภาพ DM& HT ร้อยละ 90 *5. ประชาชน pre-DM & DM, pre-HT&HT ได้รับการคัดกรองความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดหัวใจและหลอดเลือดสมอง 6. ผู้ป่วยเบาหวานได้รับการคัดกรองภาวะแทรกซ้อน (ตา ไต เท้า) 7. ผู้ป่วยความดันโลหิตสูงได้รับการคัดกรองภาวะแทรกซ้อน ทางไต 	<ol style="list-style-type: none"> 1. องค์กร /กลไก บริหารนโยบาย แผน และการ ปฏิบัติการ 2. นโยบาย/แผน/โครงการ ระบบ สนับสนุน 3. ระบบข้อมูล และ การจัดการความรู้ และระบบติดตาม ประเมินผล
บุคคล (ปฏิบัติการ)	อยู่ในดุลพินิจของจังหวัด อย่างน้อย 3 ตัวชี้วัดของระดับจังหวัด (*)	

นโยบายและทิศทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม โรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บปี 2555

- เพิ่มคุณภาพการป้องกันโรคระดับปฐมภูมิ โดยการสื่อสารความเสี่ยง การบูรณาการลดเสี่ยงโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (ชุมชนลดเสี่ยง ลดโรค) และส่งเสริมวิถีชีวิตที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดีอย่างพอเพียง
- เพิ่มคุณภาพการป้องกันโรคระดับทุติยภูมิ โดยการเพิ่มคุณภาพและความครอบคลุมการคัดกรองโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง รวมถึงขยายผลสู่การคัดกรองโรคหัวใจและหลอดเลือดนำไปสู่การจัดการดูแลและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมสำหรับแต่ละกลุ่ม
- พัฒนาศักยภาพโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อในด้านการคัดกรองโรคการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการลดเสี่ยง การดูแลรักษาและการฟื้นฟูสภาพ

นโยบายและทิศทางการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม โรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บปี 2555

- พัฒนามาตรฐานชุมชนลดเสี่ยง ลดโรค (Community based Intervention ; CBI)
- พัฒนาระบบเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อและการบาดเจ็บ (BRFSS) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจาก CDC – USA
- ร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ โดยเป็นส่วนหนึ่งของการเฝ้าระวังโรคเรื้อรังร่วมกับ สปสช. และเป็นจักรกลที่สำคัญในการร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สุขภาพดีวิถีชีวิตไทย พ.ศ. 2554 - 2563 และยุทธศาสตร์การจัดการภาวะอ้วนและน้ำหนักเกิน
- ร่วมผลักดันนโยบายลดการบริโภคเกลือโซเดียมและนโยบายทดแทนการบริโภคไขมัน ทรานส์ด้วยไขมันไม่อิ่มตัวเชิงซ้อน

**ทศวรรษความปลอดภัยทางถนน
2554-2563**

National activities: 5 Pillars

- 1 Road safety management**
- 2 Road infrastructure**
- 3 Vehicle safety**
- 4 Road user behavior**
- 5 Post-crash care**

เป้าหมาย

อุบัติเหตุทางถนน

- ลดอัตราการตายลง 50%
- สำหรับประเทศไทยมีเป้าหมายลดอัตราการตายจากอุบัติเหตุทางถนน ให้เหลือไม่เกิน 10 ต่อแสนประชากร ภายในปี พ.ศ. 2563

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเยาวชน

บทบาทหลักของกระทรวงสาธารณสุข

- พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน การรักษา และฟื้นฟูผู้บาดเจ็บ

- ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาระบบข้อมูลอุบัติเหตุทางถนน ตามมติ ครม. วันที่ 29 กันยายน 2552

เป้าหมาย

การจมน้ำในเด็ก

**อัตราการเสียชีวิตน้อยกว่า 5 ต่อแสน
ประชากร ภายในปี 2559**

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร.

1. โครงการขยายผลหลักสูตรการปรึกษาเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพลดเสี่ยงลดโรคไม่ติดต่อ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข

กิจกรรม

- ดำเนินการประชุมเพื่อดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตร
- จัดอบรมหลักสูตรฯ แก่บุคลากรสาธารณสุข จำนวน 120 คน
- ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อสรุปและประเมินผลการดำเนินโครงการฯ

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

2. โครงการจัดทำคู่มือพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) ด้านการป้องกัน ควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

กิจกรรม

- ประชุมเชิงปฏิบัติการที่ปรึกษา/คณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำคู่มือ และพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)
- จัดทำรูปเล่มเพื่อเผยแพร่คู่มือการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ประชุมเชิงปฏิบัติพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

3. โครงการพัฒนาข้อความถามการสำรวจพฤติกรรมเสี่ยงโรคไม่ติดต่อ และการบาดเจ็บ

กิจกรรม

- จัดส่งแบบสัมภาษณ์ฯ (ฉบับร่าง)
 - จัดการประชุมพิจารณาข้อความถามในแบบสัมภาษณ์ฯชุดเดิม
- จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบเฝ้าพฤติกรรมเสี่ยงฯ เพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดทำแบบสัมภาษณ์ฯ ก่อนการทดสอบภาคสนาม
- ทดสอบแบบสัมภาษณ์ฯ ภาคสนาม
 - สรุปลงและจัดทำแบบสัมภาษณ์ ฉบับสมบูรณ์

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

4. โครงการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในทศวรรษแห่งความปลอดภัยทางถนน กิจกรรม

- สนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนในช่วงเทศกาลสำคัญ
 - การตรวจเยี่ยมจุดตรวจ/จุดบริการในช่วงเทศกาลสำคัญ
- ผลิตสื่อรณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ตาม**Theme** ของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน
- จัดการแถลงข่าวการเตรียมความพร้อมรองรับอุบัติเหตุทางถนนของกระทรวงสาธารณสุขในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์
- พัฒนาศักยภาพเครือข่ายในระดับจังหวัดให้สามารถนำข้อมูลจากหลายแหล่งไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

5. โครงการขยายผลการดำเนินงานป้องกันเด็กจมน้ำ ปีงบประมาณ ๒๕๕๕

กิจกรรม

- ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อผลักดันนโยบายการป้องกันการจมน้ำ
- จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายการป้องกันการจมน้ำ
- ตรวจสอบเสริมพลังและติดตามการขยายผลการดำเนินงาน

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

6. โครงการสื่อสารความเสี่ยงเพื่อป้องกันเด็กจมน้ำ

กิจกรรม

- จัดกิจกรรมรณรงค์ในวันเสาร์แรกของเดือนมีนาคม 2555
- ผลิตหนังสือ/เอกสารเผยแพร่ข้อมูล/สื่อการเรียนการสอน/เอกสารเตือนภัย

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

7. โครงการการสื่อสารความเสี่ยงเพื่อป้องกันควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง
(เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หัวใจและหลอดเลือด) ปี 2555

กิจกรรม

- ผลิตสื่อต้นแบบ และแจกจ่ายให้กับสถานบริการสาธารณสุข (สคร.12 เขต, สสจ.76 จังหวัด) พร้อมทั้งนำไปเผยแพร่และสนับสนุนสื่อให้กับหน่วยงานทั้งภายนอกและภายในกระทรวงสาธารณสุข
- วิเคราะห์สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังเพื่อจัดทำประเด็นสารและสนับสนุนประเด็นและแนวทางการรณรงค์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังแก่ สคร.12 เขต / สสจ.76 จว./ สถานบริการสาธารณสุขเพื่อร่วมรณรงค์ และเผยแพร่สื่อแก่เครือข่าย / หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามปฏิทินรณรงค์กรมควบคุมโรค
- จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสื่อสารสาธารณะโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (SOP)

แผนงาน/โครงการ ปีพ.ศ.2555 ที่ดำเนินงานร่วมกับ สคร. (ต่อ)

8. โครงการพัฒนาการสื่อสารความเสี่ยงในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง

กิจกรรม

- พัฒนารูปแบบสื่อต้นแบบนวัตกรรมคัมภีร์ป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในพื้นที่นำร่อง
- พัฒนาและผลิตคู่มือให้ความรู้การปฏิบัติตนให้ห่างไกลโรคหลอดเลือดสมองและ สามารถจัดการความเสี่ยงตนเองได้อย่างเหมาะสมฉบับประชาชน และแจกจ่ายสถานบริการสาธารณสุข

上医医未病之病

中医医将病之病

下医医已病之病

— 黄帝：内经 —

หมอชั้นสูง รักษาโรคที่ยังไม่เกิด (ป้องกัน ควบคุม เชิงรุก)

หมอชั้นกลาง รักษาโรคที่กำลังจะเกิด (เชิงรับ)

หมอชั้นต่ำ รักษาโรคที่เกิดแล้ว (เชิงรับ)

หวาง ตี เนย จิง

คัมภีร์แพทย์จีนเริ่มแรก ๒๖๐๐ ปี ก่อนคริสตกาล